

внаслідок їх федеративного устрою. Національні служби поліції виконують більшу частину поліцейських функцій й мають більше організаційних рівнів, ніж інші служби: національний або централізований рівень і децентралізований регіональний або місцевий рівень.

Список використаних джерел

1. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobitnictva-v-yevropi>.
2. URL: <https://khp.gov.org/1399022448>.
3. URL: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/423404>.

Богущий Вадим Миколайович,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ

ОНЛАЙН НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ В СКЛАДНИХ УМОВАХ

Світ стає все більш пов'язаним і все більше людей мають доступ до електронних пристроїв. Актуальнішою стає і тема онлайн навчання та викладання, яке здійснюється повністю дистанційно, де немає компонента віч-на-віч. Для більшості освітян викладання «тільки онлайн» є абсолютно новою концепцією, яка може бути і надзвичайно цінною. У найближчому майбутньому використання такого формату навчання, ймовірно, тільки значно зростатиме.

Навчальні заклади, які перебувають у складних умовах, що пов'язані з ризиком настання бойових дій, епідемій або пандемій могли б запровадити навчання в аудиторіях по завершенню таких катастроф, проте, безсумнівно, це надзвичайно складно і непередбачувано. За таких обставин онлайн навчання може відігравати дуже важливу роль не лише для того, щоб уникнути найменшої можливої прогалини в освіті студентів, але й як засіб соціальної та психологічної підтримки в такі нелегкі й травматичні часи. Онлайн навчання також відіграє важливу роль у «звичайний» час, коли очне навчання неможливе або дуже обмежене.

Основна мета в надзвичайних обставинах полягає не в тому, щоб відтворити надійну освітню екосистему, а радше в тому, щоб забезпечити тимчасовий доступ до навчання та навчальної підтримки у спосіб, який швидко налаштовується та є надійно доступним під час надзвичайної ситуації чи кризи [1].

Інстинктивно багато викладачів не є прихильниками дистанційного навчання і можуть навіть боятися його. Вони вірять, що навчання віч-на-віч є «справжнім» навчанням, а тому кращим.

Незважаючи на те, що навчання віч-на-віч має очевидні переваги (наприклад, спільна робота студентів, соціальна користь), онлайн-навчання не позбавлене багатьох власних переваг, таких як його гнучкість і підхід «один до багатьох». Звичайно, онлайн-навчанню не бракує і певних проблем (наприклад, потенційні онлайн-небезпеки, а також проблеми з підключенням та/або пристроєм). Однак, як і в будь-якій іншій справі, чим більше досвіду мають викладачі та студенти, тим комфортніше вони почувають себе в процесі подальшої роботи.

Онлайн-викладання, як і очне навчання, має багато форм і форматів. Один з основних поділів – це виокремлення синхронного і асинхронного навчання. Синхронне навчання відбувається в режимі реального часу (наприклад, «живий» онлайн-клас з викладачем і студентами), тоді як асинхронне навчання може виконуватися студентами в будь-який час (наприклад, викладач завантажує завдання, які студенти або виконують онлайн, або зберігають, та повертають викладачеві після завершення). Те, що є можливим для виконання за конкретних обставинах, залежить від двох ключових факторів, а саме від пропускної спроможності (кількість з'єднань 3G/4G/Wi-Fi у студентів) і оперативності (коли відбувається навчання). Освітній технолог Даніел Станфорд [2] створив дуже корисну класифікацію різних видів діяльності відповідно до цих двох параметрів:

– *висока пропускна спроможність / висока оперативність,*

Існує чимало платформ, які уможливають навчання «наживо» за допомогою відео- чи аудіоконференцій, як-от Zoom, Skype або Microsoft Teams тощо.

– *висока пропускна спроможність / низька оперативність,*

Деякі викладачі вважають за краще записувати себе (на аудіо чи відео) у свій час (а не наживо). Ці файли можна надавати студентам разом із асинхронними завданнями. Для цього є багато корисних інструментів, більшість із яких є безкоштовними, наприклад: OBS Studio, Screencast-O-Matic або Screencastify. Офісне програмне забезпечення, призначене для слайд-шоу презентацій, наприклад PowerPoint, Prezi або Keynote, також може надавати необхідні функції.

– *низька пропускна спроможність / висока оперативність,*

Якщо пропускна спроможність є проблемою, але є необхідність щоб навчання було більш оперативним та інтерактивним, доречними стають завдання для спільної роботи – наприклад, письмові завдання або слайди презентації. Студенти розвиватимуть свої навички міжособистісного спілкування, а також мовні навички. Для цього доступний широкий спектр безкоштовних програм, як-от Google G Suite, Slack, Asana або Basecamp.

– *низька пропускна спроможність / низька оперативність,*

Це найпростіша, але все ще ефективна форма дистанційного навчання. Можна надсилати студентам тексти для читання із запитаннями електронною поштою або розміщувати їх на дискусійному форумі (наприклад, у закритій групі в соціальних мережах), або використовувати віртуальне навчальне середовище, наприклад Moodle чи Blackboard.

Якісне онлайн навчання передбачає помірковане дотримання певних важливих принципів у процесі віддаленої навчальної комунікації:

1. Упевненість, що будь-який підхід чи система, які використовуються, є максимально інклюзивними та гарантують цифрову рівність для усіх учасників. Переконаність, що якомога більше студентів мають можливість отримувати доступ до матеріалів.

2. Навчання онлайн втомлює. Викладачі можуть помилково вважати, що навчання онлайн легше ніж навчання віч-на-віч. Тому важливою є необхідність перерв між заняттями, а також недоречність встановлення надто високих очікувань.

3. Не слід використовувати занадто багато платформ, програм / додатків або веб-сайтів. Використання невеликої кількості хороших цифрових засобів, зручних як для викладача, так і для студентів є значно ефективніше.

4. Синхронні сесии не повинні бути нерозривно пов'язаними між собою, тобто кожен сеанс має бути певною мірою автономним. Студенти все одно повинні мати можливість чогось навчитися та ефективно брати участь в освітньому процесі, навіть якщо вони пропустили попередні заняття. Це може не бути проблемою, якщо записувати синхронні сесии, які студенти можуть переглянути чи прослухати пізніше у свій вільний час.

5. Синхронні заняття мають бути інтерактивними та містити ширший спектр різноманітних завдань і діяльності, подібно до занять в аудиторії. Це не повинен бути просто односторонній потік інформації. Студентам слід виконувати завдання в режимі реального часу самостійно або з партнерами. На деяких онлайн-платформах студенти можуть працювати у власних онлайн-групах (наприклад, «секційні групи» у службах онлайн-конференцій), до яких може долучитись викладач. Якщо є необхідність, студенти можуть безпосередньо спілкуватися один з одним через програму обміну миттєвими повідомленнями або говорити використовуючи інший пристрій.

6. Синхронні сесии також можуть містити офлайн-компонент, щоб студенти могли відпочити від екрана. Доречними тут є такі короткі завдання, як:

– практикувати мовні звороти, які щойно вивчили з людьми з оточення студента;

– написати у своєму зошиті короткий виклад опрацьованої теми;

- прочитати навчальний матеріал за темою заняття з підручника;
- скласти ймовірний план подальшої діяльності з огляду на поточну тематику.

7. Під час проведення синхронних сеансів важливим є контроль звуку. Викладач повинен мати можливість вимикати звук деяких учасників, адже декілька студентів можуть говорити одночасно (що може ускладнювати спілкування), а інші студенти можуть перебувати в занадто гучних місцях, де є забагато стороннього шуму (що заважає іншим почути необхідну інформацію). Проте, чи використовувати своє відео чи ні доцільно дозволити студентам вирішити самим. Це має бути їхнє рішення. Якщо пропускну спроможність з'єднання посередня, краще використовувати відео для викладача, аби усі могли його бачити та чути.

8. Якщо використовується відкрите посилання, варто бути обережним щодо приєднання сторонніх людей. З міркувань безпеки, де це можливо, не слід розміщувати посилання на сеанс на загальнодоступних платформах (наприклад, у публікації в соціальних мережах), а надсилати його безпосередньо учасникам електронною поштою або через додатки для дзвінків та обміну повідомленнями.

9. Надання асинхронних матеріалів не має перетворюватись на «звалище інформації». Матеріали для студентів і те, як вони зможуть їх використовувати варто ретельно продумувати. Думати необхідно про якість, а не про кількість.

10. У разі, коли щось піде не так, як заплановано, найголовніше – не панікувати!

У підсумку варто зазначити, що в процесі навчання онлайн, важливо не забувати про людський фактор – потрібно намагатися гуманізувати онлайн-викладання. Викладач залишається для студентів наставником, який має проявляти інтерес, доброзичливість і розуміння, а не бути лише графічним зображенням користувача, що розмовляє. Слід бути гнучкими, терплячими та брати до уваги труднощі, з якими можуть стикатися студенти у своєму повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Charles Hodges, Stephanie Moore, Barb Lockee, Torrey Trust and Aaron Bond The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *EDUCAUSE Review*. URL: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.

2. Daniel Stanford Videoconferencing Alternatives: How Low-Bandwidth Teaching Will Save Us All. *IDDblog*. URL: https://www.iddblog.org/videoconferencing-alternatives-how-low-bandwidth-teaching-will-save-us-all/?fbclid=IwAR1nakTjzuC1Rfedjh_MXI75tUEIBnSJ-5UFRzxiDrBx2bWiaX7CbPg30N8.